

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

СЪВЕТ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПО ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

П Р О Т О К О Л

На 21 май 2026 г., четвъртък, от 14:00 ч. в гр. София се проведе заседание на **Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания**, председателствано от Елена Чернева-Маркова – заместник-председател на Комисията за защита от дискриминация .

Заседанието се проведе при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д:

1. Обсъждане на Годишния доклад на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания за 2025 г.

2. Обсъждане на Комуникационна стратегия на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания.

3. Обсъждане на действия на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания във връзка с медицинските изделия, помощните средства и съоръженията и изпратените обобщени проблеми в областта до ръководителите на отговорните органи.

4. Разни

На заседанието присъствено и онлайн участваха следните членове на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания: г-жа Елена Чернева-Маркова – заместник-председател на КЗД, г-жа Антоанета Пенева – заместник-председател на Съвета, г-жа Велислава Делчева – омбудсман на Република България, г-жа Ани Андонова, г-н Светослав Чернев, г-жа

Мария Кръстева, г-жа Мая Василева – директор на Дирекция „Права на хората с увреждания и дискриминация”, проф. Стоян Ставру – онлайн, имам информация, че г-жа Мария Филипова – заместник-омбудсман, също ще се включи онлайн.

Заседанието беше открито в 14:00 ч. и ръководено от г-жа Елена Чернева-Маркова – заместник-председател на Комисията за защита от дискриминация.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Добър ден, уважаеми дами и господа!

Откривам заседанието на Съвета за наблюдение на хората с увреждания в Комисията за защита от дискриминация .

В работата на Съвета ще вземат участие членовете: г-жа Елена Чернева-Маркова - заместник председател на КЗД, госпожа Антоанета Пенева – заместник-председател на Съвета, г-жа Велислава Делчева – омбудсман на Република България, г-жа Ани Андонова, г-н Светослав Чернев, г-жа Мария Кръстева, г-жа Мая Василева – директор на Дирекция „Права на хората с увреждания и дискриминация“, проф. Стоян Ставру – онлайн, имам информация, че г-жа Мария Филипова – заместник-омбудсман, също ще се включи онлайн. Съветът има кворум, така че може да взима съответните решения.

От страна на Комисията за защита от дискриминация присъстват още г-жа Свилена Иванова, г-н Иван Дечев и д-р Поля Христова – секретар на Съвета.

Уважаеми дами и господа, имате дневния ред за заседанието.

Предполагам, че всички сте се запознали с него.

До днес не са постъпили предложения, допълнения и бележки по дневния ред.

Подлагам на гласуване предложения дневен ред.

Дневният ред се приема единодушно.

Преминаваме към точка първа от дневния ред.

Точка 1. Обсъждане на Годишния доклад на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания за 2025 г.

Както знаете, съгласно законовата разпоредба на чл. 16 от Закона за хората с увреждания и съответния текст от чл. 18 от Правилника за организацията и дейността на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания ежегодно се изготвя годишен отчет, който се представя в Народното събрание. Срокът за неговото представяне е 31 май 2026 г.

Проектът на Годишния отчет ви беше изпратен за запознаване. До момента не са постъпили никакви бележки по него.

Накратко в него са отразени структурата, дейностите, приоритетите, разбира се, резултатите на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания през изминалата година, както и взетите решения в рамките на четирите заседания на Съвета, проведени на 10 април 2025 г., на 20 октомври 2025 г., на 10 ноември 2025 г. и последното заседание беше на 3 декември 2025 г. В него са отразени и изразените тогава становища, отправените препоръки до съответните компетентни органи по обсъжданите от Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания проблеми на хората с увреждания. Разбира се, включени са и приоритетите за изпълнение на Годишната програма на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания, както и приоритетите за дейността на Съвета за 2026 г.

Имате думата за коментари и предложения по Проекта на доклада.

Заповядайте, госпожо омбудсман.

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА: Ние подкрепяме приемането на Годишния доклад, тъй като отразява всичко, което се е случило през изминалия период, въпреки липсата на омбудсман. Тук ще си позволя много накратко да благодаря на няколко човека, които са работили през това време, най-вече на инж. Светослав Чернев, който е председателствал Съвета. (Ръкопляскания.) Да благодаря на двама, един бивш и един настоящ колега от Омбудсмана – Иван Дечев и д-р Ева Жечева, които все пак продължиха да поддържат импулса на Съвета, разбира се, и в лицето на новото ръководство на Комисията за защита от дискриминация и на г-жа Божова, и на г-жа Чернева.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Благодаря Ви, г-жо омбудсман.

Има ли други коментари по Проекта на доклада, колеги? – Не виждам.

Господин Ставру, Вас не Ви чухме.

СТОЯН СТАВРУ: Да, вдигнах ръка, че го подкрепям, но не знам дали се видя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Подлагам на гласуване Годишния доклад на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания за 2025 г.

Който е съгласен, моля да гласува.

Приема се единодушно.

Преминаваме към точка втора от дневния ред.

Точка 2. Обсъждане на Проект за комуникационна стратегия на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания.

Създаването на тази стратегия е обсъждана не на едно и на две заседания на Съвета. Затова, разбира се, Комисията за защита от

дискриминация като администриращ дейността на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания през настоящия период изготви и Проект на комуникационната стратегия.

Този Проект ви е изпратен. Предполагам, че сте се запознали с него.

Кое наложи създаването на тази Комуникационна стратегия? Както знаете, Съветът за наблюдение по Закона за хората с увреждания е създаден, за да осъществява функциите по чл. 33 от Конвенцията за правата на хората с увреждания, като една от тях е популяризирането на Конвенцията и на нейните принципи не само сред хората с увреждания, но и сред останалото общество с цел повишаване на общественото съзнание и възприемане на уязвимата група хора като субекти на равни права.

Съветът за наблюдение, който е създаден, както знаем със Закона за хората с увреждания, има определени правомощия и едно от тях е, че при изпълнение на функциите по насърчаване, защита и наблюдение и подпомагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания, Съветът трябва да спазва принципи – като принципът на защита и гарантиране на правата на хората с увреждания, независимост и публичност, сътрудничество и взаимодействие с държавните и местните органи и с гражданското общество.

Както публичността на взиманите мерки за изпълнение на функциите по Конвенцията, така и взаимодействието и предоставянето на информация между Съвета, компетентните органи и гражданското общество, в това число хората с увреждания и техните представителни организации, изискват от Съвета да има разписана ясна, структурирана и видима за всички заинтересовани Комуникационна стратегия, в която да бъдат определени конкретните ангажименти, целите и средствата за реализирането на поставените ни цели.

Създаването на Комуникационната стратегия на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания, както казах, е обсъждана неведнъж и е част от приоритетите на Програмата на Съвета за наблюдение за 2026 г.

В изпълнение на поетите ангажменти в Комуникационната стратегия е включен план за действие за дейности за периода 2026 – 2027 г.

Приложените документи са съобразени с обстоятелството, че вече сме почти в средата на календарната година и няма да имаме много време до края на 2026 г., за да реализираме голяма част от предвидените дейности.

Отчетен е също така и фактът, че през втората половина на 2027 г. изтича и ротацията за администриране на дейността на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания от Комисията за защита от дискриминация, след което администрирането се поема от омбудсмана.

Това налага при определяне на срока за изпълнение на определените дейности по Стратегията и по Плана да бъдат взети предвид и възможностите на институцията, имам предвид институцията на Комисията за защита от дискриминация, и нейните приоритети.

Основната цел на Комуникационната стратегия е досегашното преобладаващо отношение на съчувствие и съжаление на хората с увреждания да се трансформира в едно уважение към тях като равнопоставени граждани, които не търсят привилегии, а търсят равен достъп до права.

Имате думата за коментари във връзка с така предложения Проект за Комуникационна стратегия за периода 2026 – 2027 г.

Заповядайте, господин Чернев.

СВЕТОСЛАВ ЧЕРНЕВ: Разрешавам си да взема думата, първо, се радвам, че тази стратегия е част от дневния ред. Много сме коментирали темата – като цяло излизане на Съвета пред общността, пред хората.

Поздравявам екипа, който я е написал. Отчасти поздравявам и д-р Ставру, защото от няколко заседания разрови темата много емоционално.

Прочетох стратегията, признавам си, отгоре-отгоре, поради липсата на много време, но ми направиха впечатления няколко неща, които давам просто като предложение. Там пишеше за пресконференция в БТА, пише за участие в Националната телевизия. В тази връзка моите предложения са да поканим на среща ръководителите на националните медии и защо не да подпишем някакъв тип споразумения с тях в тази посока.

Казвам защо. Защото националните медии са длъжни да дават ефир за подобни теми. Също така знам от първо лице, че, дето се вика, господин Кирил Вълчев е много чувствителен, защото още с встъпването си в длъжност като директор на БТА започна работа по изграждането на асансьори и достъпна среда в централата им. Това е първото нещо, което предлагам.

Второто, то е вече препратка към т. „Разни“, може би там ще говоря повече, е да се опитаме да привлечем като партньори новите министри, защото до момента ситуацията беше такава, че страната нямаше постоянно правителство. Голяма част от новите министри са нови като цяло за системите и имат нужда от много информация за конкретните им ресори какви проблеми имат по отношение на достъпността на средата, по отношение на заетостта, предприемачеството, развиването на достъпна среда за хора с увреждания, образованието. Молбата ми е да мислим също в тази посока. Може да го прехвърлим като тема към т. „Разни“, както и, дето се вика, тези министри да бъдат ангажирани пак с части от стратегията.

Тоест, имаме среща с министъра на транспорта и съобщенията, коментираме достъпността на БДЖ и, дето се вика, това после става послание в техните официални портали, защо не в заседания на комисии в Народното събрание, в Министерския съвет. Защото Стратегията е много хубава, казва се да спрем да унижаваме, дето се вика, хората с увреждания,

защото те не могат, обаче в крайна сметка в действителност ние виждаме, че те все още са на това ниво.

Тази сутрин представител на нашата Централна гара да си купува билет от каса № 1, която е направена за малки хора, и тя пак не работи. Тя никога не е работила. Правят се ремонти на гари в момента. Хубаво, правите ремонти на гари, хората трябва да се качват от гара Север, но там няма достъпност за хората. Тоест БДЖ, като прави такива неща, трябва да помисли за хората в нужда и за възрастните хора, за хората с увреждания, за майките с деца. Тоест Стратегията е супер, обаче ние не даваме възможност на хората да бъдат пълноценни, тоест не ние, държавата не го дава.

Бяхме с Тони на един протест пред общината във връзка с архитектурата, транспорта и т.н. По всичко личи, че нещата не са О'кей. И не да кажем, хората имат достойнство, няма, защото не са приети от обществото.

Сега е момента, защото има ново правителство, да вдигнем сега глас, тон.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Тези конкретни мерки, за да може да се реализират задачите, които сме си поставили.

СВЕТОСЛАВ ЧЕРНЕВ: Защото ние и да кажем нещо супер, в крайна сметка навън, в реалната среда, в практиката не е така. Говорихме за автобуси, автобусите, които уж имат рампи, ама те не работят. Говорим за достъпно метро, в което отиваш и асансьорите не работят. В страната е още по-зле.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Мога да дам един съвсем пресен пример.

СВЕТОСЛАВ ЧЕРНЕВ: Това исках да кажа. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Благодаря.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Във връзка с това, което каза г-н Чернев за достъпната среда. Точно преди протеста, на 5 май със сина ми решихме да отидем на дълга разходка с транспорта. Не сме го правили и просто искахме да видим за какво точно става въпрос. Трамвай № 18 в кв. „Орландовци“ е страхотен трамвай, от новите, има рампа и ние бяхме щастливи. Стигнахме до спирката. Наложихме да дръпнем рампата, само че нивото на трамвая е по-ниско от бордюра. Когато дръпнеш рампата, и тя застава така (показва).

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Под наклон?

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Вместо да стои така (показва), тя стои така (показва) и ние не можем да се качим. Тоест има всичко, но просто там бордюр трябва да се избие или да се премахне. Някакво недоглеждане. Всичко е някаква половинчата работа и тези неща продължават. Мога да дам много примери.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: За съжаление, по тези проблеми ние имаме страшно много преписки. Много преписки имаме за разглеждане. Да, предвидени са рампи, обаче те веднъж не работят, втори път самите водачи, било на тролейбус или съответното превозно средство, не изпълняват ангажиментите си. Не ги отварят. Те дори имат ангажимент, защото сме разпитвали свидетели и „Градска мобилност“ и съответните общини, водачът да помогне на човека, който се нуждае от помощ. Няма такова нещо. За съжаление, случаите са много. В тази връзка ние даваме много препоръки до Столична община, до съответните общини, до „Градска мобилност“. Правим това, което можем като Комисия да направим.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Да добавя и за тези рампи, което ми направи впечатление. Рампите ги има, но те не се поддържат. Първо, има една дръжка, която не се почиства и не може изобщо да се извади. Ако

успееш по някакъв начин с нож, отвертка или нещо друго – отваряш я. Тя е прогнила.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Тя се чупи.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Да. Ако преминеш през нея, може и да паднеш. С просто око се вижда колко е зле. Трябва да се поддържат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Предложенията на господин Чернев са много удачни, защото наистина ние трябва да направим срещи със съответните органи, от които зависи решаването на тези проблеми. Те не могат да се решат на 100%, но това може да се случи само с едни срещи, едни разговори и то много настоятелни от наша страна, от страна на Омбудсмана. Лично аз си мисля, че това е пътя.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Много силно впечатление ми направи некачественото правене на тротоарите. Много тротоари започват с подстъп, но завършват без подстъп. Това означава, че човека с количка трябва да се върне и да излезе на улицата. И всеки път, когато вижда тротоар и има подстъп, той няма да се качва на него, защото не знае дали когато свърши тротоара ще има такъв или няма да му се наложи да се връща.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Заповядайте, господин Ставру.

СТОЯН СТАВРУ: Искам да поздравя тази Комуникационна стратегия и всички нейни автори, и целия Съвет, разбира се, че вече има такъв завършен вид. Определено смятам за важна тази задача и подкрепям предложението на господин Чернев да се осъществят такива контакти, но не само с политиците, разбира се, а и с медиите, както вече беше споменато. Всъщност има някои предавания, които са специализирани в Българската национална телевизия, като мисля, че „Светът на жестовите“ по БНТ 1, което в крайна сметка продължава да излъчва епизоди, както и малки истории, в които често се появяват такива истории за хора с увреждания. Смятам, че това са възможни партньори, които могат да бъдат адресирани много лесно,

да се сключи с тях някакъв ангажимент или пък от страна на Съвета, или пък рамка за партньорство, като най-важно за това партньорство, разбира се, е да направим план да излязат и да бъдат видени самите хора с увреждания и техните лидери.

Защото аз съм съгласен и тук няма как да не спомена две имена, все пак съм председател на Българската академия на науките и това са имената на Вебър и на Гранч. Определено ролята на Съвета за наблюдение е свързана най-вече с експертни становища и по-скоро компилира т.нар. господство, бюрокрация или рационално господство. Ние се занимаваме повече с бюрократични проблеми. Най-вече хората, които по същество адресират молби или въпроси, които са отправени към Съвета, и това така трябва да бъде. Тоест решаваме съвсем конкретни, дребни, належащи проблеми, които се появяват в живота на хората с увреждания и го правим като експерти. Само че това е един мълчалив труд, който не стига до обществеността, а знаем, че преди регулациите във всяка една от функциите се развиват и много сериозни културни битки – битки между насилие, разкази, истории, малки – големи.

В този смисъл въпрос на участие в тези битки, както Гранч ги нарича за хегемония, тоест за онова всевластие, което е постигнато между хората относно това кое е важно и кое не е важно, кое е естествено. Естествено е, по природа ли е? Спира един автобус близо до тротоара и не може да остави метър между двете и след това да се каже: какво толкова? Всъщност натурализираме неща, които наистина пречат сериозно на хората с увреждания, защото просто няма културен дебат, няма битка, култура, бих казал. Има такава експертна, бюрократична битка, но тя остава задушена, тъй като едно от най-важните неща би трябвало да се превърне наистина в културно видима битка. И това става днес единствено и само с медиите. Няма друг вариант.

Политиците са важни, те биха могли да реализират някак си едно експертно решение и да го превърнат в действаща регулация, но без медиите битката, да не наречем общата култура на хората относно проблемите, които срещат хората с увреждания, хората без увреждания и хората с увреждания, никога не сме казвали, че е доста относително понятие. Аз лично не знам къде е границата на двете понятия, така че и това може би е разговор, който има културно значение, но той няма видимост и съответно няма значение без медийно обезпечение, грубо казано.

Нещо повече, освен тази културно-хегемонистична, грубо казано, рамка, в която ми се струва, че взаимодействието и Комуникационната стратегия с медиите е много важно, има още един експерт, който вече не е по Гранч, а Вебър, който много държи, всъщност ние виждаме, че господството освен бюрократично може да бъде и харизматично. Тоест една такава комуникационна стратегия би могла да ни помогне всъщност да покажем харизмата, една много специфична форма на господство, тоест все пак влияе, да го наречем, в обществото или съществуващите в него регулации. Харизмата на хората с увреждания.

Тоест според мен тази Комуникационна стратегия трябва да се насочи и в нея има много хубави послания, прави впечатление, че има три прекрасни послания, които са като локатори. „Ключови послания“, наречени в Раздел VII. Няма да ги изброявам, защото всички сме ги видели. На мен ми се струва, че едно от посланията наистина трябва да е свързано и с това, че хората, които се борят за света, в който техните увреждания им пречат, някак си трябва да присъстват по-плътено в културно смислени събития. А и това може да бъдат както въпросните предавания, така и специално създадени пресконференции. Не само пресконференции, защото те са по-скоро статистически колко сме имали и т.н., а по-скоро действително най-дългосрочно. Съгласен съм за 6 месеца няма как да се постигне или за една година, може да отидем на 6 години анализ. Нещо, за

което си заслужава да се работи и за това, че настоявам толкова много, защото за мен всяка регулация работи освен с политическа подкрепа, което е неизбежно, и с културното разбиране на нейната значимост.

Подкрепям тази инициатива и се радвам, че вече е в някаква финална фаза и скоро може би ще започне да произвежда своите плодове.

Подкрепям изцяло Комуникационната стратегия. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Благодаря Ви, господин Ставру.

Заповядайте, госпожо Делчева.

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА: В духа, в който преди малко казахте, от наша страна има само едно предложение точно към ключовите послания, като сме си представяли, че наистина трябва да сложим във фокуса хората с увреждания. Всъщност нашето предложение е към ключовите послания да включим едно такова, което гласи: „Нищо за нас, без нас!“. Защото без тяхно участие просто политиците и институциите да взимат решения за хората с увреждания, без тяхно участие, е кауза пердута, да го кажа по-категорично.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Абсолютно съгласна съм. Благодаря.

Заповядайте, госпожо Андонова.

АНИ АНДОНОВА: Съгласна съм с всички неща, но винаги трябва да има „по“, когато говорим за хората с увреждания. има какво да кажем. Моето предложение е, че юни месец ще има Световно първенство по лека атлетика за хората със синдром на Даун, което ще се проведе в София. Ще има над 400 спортисти от целия свят и мисля, че може да се използват такива инициативи. Трябва да има някакво събитие и на база на него да се говори.

Иначе, когато ние отиваме, лично моят опит с медиите не е бил много добър, защото винаги търсят сензацията, а не формата. Това отказва страшно много родители на хора с увреждания да участват в тези

предавания. Смятам, че ние трябва да говорим, когато имаме какво да кажем. Това за мен юни месец е много добър повод да се коригираме и да си свършим нещата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Благодаря. Заповядайте, господин Чернев.

СВЕТОСЛАВ ЧЕРНЕВ: Благодаря. Искам да напомня нещо, което си мислех по-рано. Също така, преди малко, както каза и за заетост и влиза земеделие и т.н. за предприемачество, можем да помислим, това вече е и до желание на други хора, в случая с предавания да дадем добрите практики за успели хора с увреждания. Ще ви кажа защо.

Защото аз имам едно любимо предаване „Да хванеш гората“. Гледам успехите на българи, които са се върнали от чужбина и с двете си ръце са постигнали нещо. Щом може да има едно такова предаване, да, то е в друга телевизия, с външен продуцент и т.н., можем да помислим за нещо подобно, което да даде добри примери с успели хора с увреждания – социални мероприятия, хора, които са направили малка фирмичка, сладкарничка и са успели нещо да направят, земеделци. Можем да се опитаме даже да вмъкнем, според мен няма да има нищо против проф. Йорданов да каже кои са тези проекти, които са успели в Агенцията за хората с увреждания. Защото там се иска устойчивост.

Защо не примерно с БТА да измислим примерно някакъв конкурс за най-добър ... визия на човек, който вече е участвал в някаква медия. Просто да се опитаме да вкараме малко креативност, за да покажем тези неща. Според мен има много какво да се види и, дето се казва, малко да изтикаме тази негативна информация някак си по-встрани, защото не само да даваме: ох, той остана на спирката, ох, сега на шофьора, ама ЦГМ и т.н.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Конкретни случаи и проблеми.

СВЕТОСЛАВ ЧЕРНЕВ: Да, да.

Да покажем и други неща. Примерно другите проекти за лична мобилност. Човекът защо си е направил колата? Защото иска да ходи на работа. Просто да се опитаме да впрегнем и други около нас, както каза д-р Ставру, много е важна харизмата, много е важно личното отношение на хората. Затова пак се връщам и към търсенето на контакти с новите министри, защото според мен можем да намерим хора, които имат харизма и лично отношение. Защото ние на предишни заседания сме си говорили, че много често препоръките, които даваме, след това получаваме едни автоматични писма от тези институции, в които даже не се вижда, че има, дето се вика, като изкуствения интелект пускат нещо и го връщат. Просто да направим нещо някак си да запалим една искрица, защото знам, че може, понеже съм успявал да го направя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Колеги, други коментари във връзка с Проекта на Комуникационната стратегия? – Не виждам.

Имайки предвид и направените днес коментари и предложения, поставям на гласуване Проекта за стратегията.

Който е съгласен, моля да гласува.

Проектът на Комуникационната стратегия се приема единодушно.

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ : Молбата ми е, ако все пак имате желание и възможност да опишете допълнително тези неща в нея. Ние сега ще я приемем като Комуникационна стратегия. Това, което искате допълнително, това с посланието със сигурност веднага можем да го добавим, тъй като наистина е ясно и много силно. Но, ако имате възможност да посочите къде искате да бъде включено, съответно как да бъде формулирано, ще бъда благодарен, за да може да го отразим както трябва в Комуникационната стратегия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: За да може да сме по-оперативни и да не чакаме следващото заседание на Съвета.

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: Като срок даваме един час след заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Предложенията Ви ще намерят своето място и затова предлагам да прегласуваме стратегията.

Към какъв срок се ориентираме?

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: До края на другата седмица да сме изпратили всичко, за да може да започнем работа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: До 29 май 2026 г.?

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Достатъчно ли ще ни е това време? – Достатъчно. Благодаря ви.

Преминаваме към точка трета от дневния ред.

3. Обсъждане на действия на Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания във връзка с медицинските изделия, помощните средства и съоръженията и изпратените обобщени проблеми в областта до ръководителите на отговорните органи.

Тези отговорни органи са председателя на Националната здравноосигурителна каса, Министерството на труда и социалната политика и Министерството на здравеопазването.

Всъщност това е един поет ангажимент от Комисията за защита от дискриминация от предходните две заседания в дневния ред на днешното заседание да бъде включена и темата за медицинските изделия, помощните средства и съоръженията.

Накратко ще припомня, че на 10 ноември 2025 г. Съветът взе решение на 3 декември 2025 г. във връзка с Международния ден на хората с увреждания да бъде стартирана кампания „Равен достъп на хората с увреждания до медицински изделия през 2026 г.“

На заседанието на 3 декември 2025 г. бяха поканени доказани експерти и застъпници на правата на хората с увреждания, като госпожа Веска Събева, д-р Петя Стратиева, господин Васил Долапчиев и господин Филип Димитров. Те представиха проблемите на хората със съответните увреждания, които са констатирани по време на изпълнение на дейността си по включване на нови медицински изделия в списъка „Спецификация за финансиране от Националната здравноосигурителна каса“. Описаха затрудненията, които срещат – че са недостатъчно финансирани, че самите медицински изделия са некачествени.

На това заседание беше взето решение след получаване от външните експерти на техните завършени писмени бележки с отразени в тях проблеми да се изпратят до съответните органи, които отговорни органи споменах преди малко, тези обобщения. Комисията за защита от дискриминация изпрати тези становища и до Министерството на здравеопазването, и до Министерството на труда и социалната политика, и до Националната здравноосигурителна каса, но до този момент, трябва да отбележа, че са получени отговори само от Националната здравноосигурителна каса и от Министерството на здравеопазването. От Министерството на труда и социалната политика отговор нямаме досега и не се предлагат и никакви конкретни решения, в интерес на истината.

Това е всъщност този наистина много важен и болен проблем за медицинските изделия, помощните средства и съоръжения.

Ще ви дам думата, за да коментирате и да предложите някакви възможни действия на Съвета по така поставения наболял проблем.

Заповядайте, госпожо омбудсман.

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА: Искам да дам информация за нещо, което Омбудсманът направи през това време и то пак по повод жалби, които имаме при нас.

Предложили сме изменение на Наредба № 7 по отношение изискванията за ежегодното явяване пред ЛКК, всякакви увреждания от група IV – ортопедичните обувки, изработката.

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: Това отпадна между другото.

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА: Да.

В крайна сметка, все пак управителя на Националната здравноосигурителна каса направи такава заповед, такава комисия с различните институции, няма смисъл да казвам кои. На 3 февруари 2026 г. все пак изразиха становище за отпадане на съществуващото към момента изискване за ежегодно явяване пред ЛКК на лицата с увреждания от група IV и това предложение беше прието единодушно и ще влезе в сила с публикуването на Списък спецификация за помощни средства за 2027 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: То не е факт.

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА: Не е факт, но има единодушно решение на Комисията. Има поет ангажимент за отпадане на ежегодното явяване. Така че чакаме да влезе списъка за 2027 г. Малка крачка напред, но все пак имаме нещо.

МАЯ ВАСИЛЕВА: Само да спомена, че добрата новина имаше грешки в комуникацията и беше предадена по различен начин, защото изведнъж пък фирмите, които правят ортопедични обувки, започнаха да ни пишат жалби, че вече нямало да се финансират по ортопедичните обувки и се наложи на много хора да обясняваме, че не е точно така. Мисля, че вече всички разбраха и се успокоиха.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Други изказвания или предложения?

Като продължение на предложението на господин Чернев Комисията за защита от дискриминация предлага по така поставените въпроси да бъдат проведени срещи с новия министър на здравеопазването, с новия председател на Националната здравноосигурителна каса и на тези срещи да бъдат поставени както проблемите, така обаче и да поискаме отговори и да бъдат поети ангажменти. След което да направим една публична дискусия, която може да направим в БТА, защото Комисията за защита от дискриминация имаме сключено споразумение с БТА, както и Омбудсмана и те винаги са много любезни да ни предоставят зали и т.н., за да може на тази публична дискусия вече проблемите да станат много гласни и поетите ангажменти от съответните ръководители на министерството и Националната здравноосигурителна каса да бъдат изпълнени по този начин.

Всъщност ние ще направим връзка със съответното министерство, с Националната здравноосигурителна каса за провеждането на такива срещи и вече имаме ангажмента да ви информираме кога, на коя дата, от колко часа съответно ще бъде тази среща, за да може да осигурим и вашето присъствие и, разбира се, да систематизираме въпросите. Те са ясни, но все пак да ги систематизираме и да можем съвсем стегнато и точно да ги поставим.

Това е по този проблем.

Сега, тъй като това е все пак точка от дневния ред, ще подложим на гласуване предложението, което прави Комисията за защита от дискриминация за провеждането на такива срещи и съответно и за последваща публична дискусия.

Който е съгласен, моля да гласува.

Предложението за действия във връзка с проблемите с медицинските изделия, помощните средства и съоръженията и среща с Министерството на здравеопазването и Националната здравноосигурителна каса се приема единодушно.

Преминаваме към точка четвърта от дневния ред.

4. Разни.

Имате възможността да поставите на обсъждане и други проблеми, за които преди сте се сетили или сега, след дискусията са изплували у вас.

Заповядайте.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Приобщаващото образование на мен ми е много близко. Понеже миналата година имахме една среща, пак така се бяхме събрали, беше в институцията на Омбудсмана. Бяха поканени доста хора. Направи ми впечатление, че нямаше представител на Министерството на образованието и науката, което за мен лично беше, дори не знам какво да кажа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Не е изненадващо, но...?!

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Редно беше да има човек, с който да се коментира, защото проблемите там са много и никой не търси решение. Докато мама има мускули да го носи на гърба си, всичко е наред. Ако трябва така да се изразя. Може би това е нещо, върху което може би наистина трябва да помислим.

Скоро имахме една среща, в предизборната кампания, не знам кой от вас беше, колеги, когато разговарях с госпожа Йорданка Фандъкова точно за приобщаващото образование. Тя сподели, че в тази посока даже се обмисля да има едни пространства, адаптирани пространства за такива деца. Това е много интересно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Къде да бъдат обособени тези пространства?

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Нямам представа. Интересно ми е. Нямахме възможност повече да коментираме това нещо. Така че е хубаво да направим нещо подобно в тази връзка с представители на Министерството на образованието и науката.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: А госпожа Фандъкова сега в коя комисия е ангажирана?

РЕПЛИКИ: Още няма комисии.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Просто ми направи впечатление.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Задавам въпроса не за друго, а след като това е нейно предложение, да я поканим да дойде да го доразвие.

МАЯ ВАСИЛЕВА: Ако може само да допълня. Има съответна комуникация с Министерството на образованието и науката във връзка с разработване на една брошура и насоки по отношение на записването на деца със специални образователни потребности (СОП) в I клас. Имаше много голям интерес. От министерството беше организирана една среща онлайн, може би на 12 май 2026 г. беше срещата. Включиха се между другото над 200 родители, включиха се и от тези центрове за приобщаващо образование, от детски градини, от училища имаше като участници. Министерството на образованието и науката разпространи една брошура точно за родители. Много достъпно са написали стъпка по стъпка къде могат да се обърнат, какво трябва да направят, как да вземат решението и по отношение на оценките на възможностите на децата. Много добре направено като материал.

Отделно те направиха едни много хубави презентации в министерството, които обаче, доколкото разбрах вчера, готвят още една брошура, която да допълни информацията, която е подадена към момента, като ще бъдат качени промени в Наредбата за приобщаващото образование. Сега стартират тази информационна кампания и след това, на базата на това,

може би ще има някакви публични дебати и ние можем да помислим, първо да ги питаме в Министерството на образованието и науката какви намерения имат. Евентуално ние да се включим или Съвета да се включи, или да поискаме да бъдат включени представители на Съвета. Вие ще прецените. Наистина в момента се мисли в малко по-добра посока.

По отношение на инициативата на госпожа Фандъкова. Това, което те обмислят и искат да предложат, доколкото знам, те са си направили някаква тяхна вътрешна работна група за тези защитени пространства в училищата. За тях става въпрос. Тоест това са местата, където когато е необходимо детето да може да получи подкрепа, да може да се усамоти. Това са специфични. И да има място, където да се работи с конкретни терапевти и специалисти.

Има добри примери, ние сме говорили за това още миналата година с Министерството на образованието и науката. Има училища в страната, които имат добри примери. И в София има такива училища. Идеята е да се дават тези добри примери, но, доколкото разбираме, в момента това, което искат, е да подкрепят тези центрове за личностно развитие или приобщаващо, постоянно им сменят имената. Тоест специализирания капацитет по отношение на образованието за деца със специални образователни потребности да бъде там, тоест не заради друго, а защото училищата казват, там лобито на директорите казва: ние не искаме и не можем да го правим това.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА:

Определено се обединяваме да вземем предвид това предложение.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Още нещо, тъй като архитектурните паметници и училища, може би на две срещи с Министерството на образованието и науката преди две години със заместник-министъра тогава, беше отправен този въпрос за достъпната среда и архитектурните

паметници. Така и не получих отговор на това нещо. Ясно е, че нещата там са доста сложни, тъй като статута е такъв. Според мен това не е невъзможно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Точно това щях да кажа. Не са невъзможни, защото ние имаме такава кампания, така че не е невъзможно да има достъпност до тези сгради.

АНТОАНЕТА ПЕНЕВА: Тези сгради трябва да бъдат достъпни за тези хора. В София има няколко училища, които имат такъв статут.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Други предложения?

Ние с господин Дечев сме набелязали две неща. Тъй като сега ще се гласуват нови бюджети на Националната здравноосигурителна каса, на Общественото осигуряване и на държавата, да проявяваме внимание какво се предлага. Ако се констатира, че това нарушава правата на хората с увреждания, да реагираме много бързо, за да можем съответно да изготвим и да изпратим и нашите препоръки. Просто да насочим вниманието си към изготвянето на новите бюджети.

Разбира се, ние трябва да направим това, което считаме, че е редно да го направим. Доколко ще можем да коригираме нещо, но без да се предприемат никакви действия, не можем да очакваме, че някой просто да реши, че трябва да даде нещо допълнително отгоре. Така че е добре Съветът да предприеме никакви действия по изпращане на препоръки, ако констатираме някои нарушения на правата на хората с увреждания.

Това е едното ни предложение, на което искаме да се обърне внимание.

Очаква се Министерството на труда и социалната политика да започне да информира във връзка със започването на процедура по изготвянето на Отчета на България пред Комитета на ООН за правата на хората с увреждания по Конвенцията. Така че е хубаво да имаме

непрекъсната връзка и непрекъснати контакти, за да можем да обединим предложенията и текстовете си.

Заповядай.

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: Благодаря. Всъщност идеята на това, което трябва да се изпрати пред Комитета е, че ние, като орган за мониторинг на Конвенцията, трябва да изпратим доклад. Като изпратим доклада, той ще влезе в Съвета за наблюдение със съответни констатации вътре по разпоредби, какво е направено от държавата, какво е констатирано от Съвета, какви препоръки даваме и това ще бъде отразено и в препоръките на Комитета към България. Добре е да си действаме от гледна точка на правомощията, които имаме.

Понеже от Министерството на труда и социалната политика ни информираха, че има забавяне от Комитета по отношение разглеждане отчетите на държавите от предишни години и силно се надяват, че ще има отлагане за догодина, но не е сигурно, тъй като по принцип трябва тази година изискването за информация за доклад от България. Ще ни държат в течение. Това е, което говорихме с Министерството на труда и социалната политика, тъй като имяхме неформални разговори с тях.

По отношение на децата със СОП, със сигурност аз, поне аз лично съм съгласен с всички тези констатации и преди септември месец така или иначе преди новата учебна бихме могли да направим нещо, тъй като това е и в Годишната програма на Съвета, тъй като проблемите там са много и са необходими адекватни действия. Така че юни или юли, или началото на септември със сигурност можем да направим едно заседание, което да си е тематично от гледна точка на децата със специални образователни потребности. Но това вече ще се дискутира допълнително.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Предлагам датата на следващото заседание да се определи след като получим

становище от отговорните институции във връзка и с медицинските изделия, за да може да ги коментираме.

Заповядайте

МАРИЯ КРЪСТЕВА: Те са отговорили, както нещата са си по закон.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Те са си отговорили, но от Министерството на труда и социалната политика нямаме никакъв отговор.

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: Да, но те са за Проект „Високотехнологични средства“, който приключва всеки момент. (Разговор между членовете на Съвета.)

МАРИЯ КРЪСТЕВА: Даваме предложения за включване на нови медицински средства. То не е решено и те ти отговарят: „Така е по закон“.

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: И че всичко е било публично.

МАРИЯ КРЪСТЕВА: Там е проблема, защото ние, като неправителствена организация, нямаме достъп. Ние нямаме достъп до тази информация, въпреки че ни казват: достъп до обществена информация, ние смятаме, поне с колегите това, което говорим, че това са неща, които те трябва да си свършат работата в министерството или Националната здравноосигурителна каса, а не да изискват от нас, за да може да се направят предложения и наистина да има по-голяма номенклатура и по-голяма възможност за хората да получават адекватни медицински изделия. Това е, което с колегите сме коментирали много пъти и сме го поставяли като въпрос, но те си отговарят по дневен ред, както всеки път отговарят на такива писма. Както те си искат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Не, както трябва, а съгласно нормалната регламентация. (Уточнение между госпожа Чернева-Маркова и господин Иван Дечев за следваща дата за заседание.)

Д-р ИВАН ДЕЧЕВ: Ще ви държим в течение. Идеята е да не бавим нещата, за да може да сме максимално оперативни и преди бюджета да имаме някакви предложения и възможности за ходове. Тъй като, те като гласуват вече бюджета, ще е късно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: А може и като се сформират комисиите. (Разговор между членовете на Съвета.)

Според мен никак не е лошо, както се направени предложенията за Наредбата за редките болести, направихме една среща, която беше много добра, да проявим инициатива за нова среща във връзка с медицинските изделия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА: Да видим кой ще е председател на тази комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЕЛЕНА ЧЕРНЕВА-МАРКОВА:

С това изчерпахме дневния ред за заседанието на Съвета за наблюдение.

Уважаеми колеги, искам да благодаря на всички за участието днес. Ще информираме допълнително всички членове на Съвета за наблюдение за следващото заседание.

Закривам заседанието на Съвета за наблюдение

(Закрито в 15:18 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Елена Чернева-Маркова

СЕКРЕТАР:

Поля Христова

Стенограф:

Мая Станкова